

Andrzej Chojnacki

Siedlce

Radzyńscy powstańcy listopadowi

Frydrych Józef (1806-1846) – urodził się w Radzynie. Ochotnik – ułan 4 pułku od 1825 r. W powstaniu najpierw podoficer potem podporucznik w swym macierzystym pododdziale. Po upadku powstania listopadowego wyemigrował do Francji, tam zmarł na płuca w 1846 r.

Jasieński Augustyn (1807-1854) – szlachcic herbu Dołęga, był najstarszym synem Ignacego – sędziego pokoju pow. radzyńskiego i radcy departamentowego siedleckiego i Apolonii ze Szlubowskich. Jego stryj Baltazar Jasieński piastował w 1811 r. funkcję podprefekta pow. radzyńskiego. Również jego matka, Apolonia ze Szlubowskich, wywodziła się ze znaczącej w powiecie rodziny, bo jej ojciec Józef był m.in. posłem z ziemi chełmskiej na Sejm Wielki, a jej brat Antoni był właścicielem m.in. Radzyna. Augustyn naukę rozpoczął w warszawskim konwiktie pijarów, a od 1823 r. studiował na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Wziął udział w powstaniu listopadowym jako oficer 1 pułku jazdy lubelskiej (od sierpnia 1831 r. przemianowany na 10 pułk ułanów), który w sierpniu 1831 r. awansował na porucznika. Wziął udział w bitwach pod Siedlcami (8 lutego), Kałuszynem (17 lutego), Mokobodami (20 kwietnia), Stanisławowem (27 kwietnia), Zimnąwodą (4 maja), Jędrzejowem (13 maja), Mińskiem (13 lipca) i Kołem (3 sierpnia). We wrześniu 1831 r. wziął dymisję z armii powstańczej i miesiąc później w Warszawie złożył przysięgę wierności carowi.

Po wyjściu z wojska powrócił w Radzyńskie i objął majątek w Rozwadówce. W 1833 r. w Modliborzycach wziął ślub z Walentyną Wiercińskich Jasieńską, wdową po Ewaryście (dalekim kuzynie Augustyna i koledze ze studiów na Wydziale Prawa w Warszawie). Walentyna była córką Wojciecha i Gertrudy z Wierzbickich, Augustyn z Walentyną miał trzech synów: Teodora (powstańca styczniowego i emigranta), Juliusza i Ignacego oraz córkę Marię (nekreolog Augustyna zawierał informację, że osierocił pięcioro dzieci). Nienajlepsze zdanie o Augustynie i jego rodzonym bracie Rochu miał Kajetan Kraszewski, który twierdził, że Roch miał zbyt duży wpływ na brata. Podobne opinie wyrażał Kraszewski o synach Augustyna. Zmarł w Rozwadówce 13 stycznia 1854 r., pochowano go w Wisznicach – grób jego przetrwał do dziś.

Moczulski Ludwik – szlachcic herbu Cholewa, należał do rodziny stanowiącej elitę urzędniczą w powiatu radzyńskiego. Jego ojciec Adam był dziedzicem dóbr Przegaliny, sędzią powiatu radzyńskiego, a w 1810 r. podprefektem włodawskim. Matką Ludwika była Julia z Dębowskich. Urodzony w 1810 r. Ludwik w 1831 r. był porucznikiem w 3 pu, a tradycje wojskowe kultywował po swych wujach: Wincentym Łaskim i Franciszku Taszyckim.

Ośniałowski Ludwik (ok. 1810 - ?) – szlachcic herbu Trąby. Urodził się w Stoku niedaleko Radzyna. Był synem Romana i Marianny z Romanowiczów. Jego ojciec był w czasach Księstwa sędzią pokoju pow. łukowskiego i dziedziczył majątek, w skład którego wchodziły: Żabików, Bedlno, część na Rozwadowie oraz Stok – w parafii Ulan w pow. radzyńskim. Ukończył Wydział Prawa UW i przed powstaniem listopadowym był w latach (w latach 1829-1830) asesorem Trybunału Cywilnego Województwa Podlaskiego w Siedlcach. Wziął udział w powstaniu walczył w batalionie strzelców Michał Kuszla, w którym dosłużył się stopnia kapitana, a w czerwcu 1831 r. został odznaczony krzyżem *Virtuti Militari*.

Po upadku zrywu narodowego wyemigrował do Francji, gdzie zmarł w miasteczku Meldun niedaleko Paryża. Ludwik miał 5 siostr (m.in. Paulinę – żonę kpt. Krzysztofa Koryzny) oraz brata Włodzimierza.

BIBLIOGRAFIA:

K. Czubaszek, *Ulan: dzieje parafii i wsi do niej należących*, Warszawa 2003; R. Gerber, *Studenci Uniwersytetu Warszawskiego 1808-1831. Słownik biograficzny*; R. Bielecki, *Słownik biograficzny oficerów powstania listopadowego*, Warszawa 1995-1999; „Kurier Warszawski” nr 28/1854; K. Kraszewski, *Silva rerum – wspomnienia i zapiski rodzinne z lat 1830-1881. Kronika domowa*, oprac. Z. Suchodolski, Warszawa 2000.